

Případová studie akcelerovaného projektu **Udržitelnost v knihovnách** “Zapojme knihovny do informování lidí o Cílech udržitelného rozvoje (SDGs).”

Kontext	
Kontext aktivity Akcelérátoru	<p>V rámci realizace projektu KISK FF MU <i>Centrum sociálních inovací ve veřejných knihovnických a informačních službách (CIDES)</i> CZ.03.3.X/0.0/0.0/15_124/ 0006474 jsou v klíčové aktivitě <i>Akcelérátor</i> odbornými kapacitami týmu a externích lektorů podporovány takové snahy a aktivity českých knihoven, které</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlepšují zapojení stakeholderů do činností knihovny • proměňují prostředí knihovny směrem k zavádění činností podporujících inovativní sociální služby • zvyšují zapojování cílových skupin, na něž míří konkrétní služba, do přípravy a průběhu těchto aktivit • zlepšují potřebné dovednosti zaměstnanců knihoven.
Kontext podpořeného projektu	<p>Impuls po podpoře v akcelérátoru přišel ze setkání s Michalem Brožou, vedoucím kanceláře OSN v Česku, na inovačním panelu organizovaném ASHOKou (mezinárodní organizací v oblasti podpory sociálních inovátorů), kam byla mimo projektové aktivity pozvána Eliška Bartošová z týmu projektu CIDES. Na panelu se diskutovalo o tom, jakými způsoby rozšířit v Česku povědomí o Cílech udržitelného rozvoje (SDGs) a z debaty mimo jiné vyplynulo, že celostátní síť knihoven s dosahem do regionů a lokálních komunit, by mohla být dobrým kanálem. Následně byli výběrově osloveni možní zájemci o toto téma (například Lenka Prucková, která zajišťuje propojení českých knihoven na Mezinárodní federaci knihovnických spolků a institucí IFLA. Ta v knihovnách vidí klíčového partnera vlád při plnění SDGs a provozuje mapu dobré praxe při podílení se na plnění SDGs v knihovnách). Bylo zjištěno, že v knihovnách o toto téma zájem je, oslovení potenciální zájemci vyjádřili zájem o schůzku nebo nominovali vhodnějšího kandidáta.</p> <p>Cílem akcelerace bylo prozkoumat možnosti a bariéry knihoven, hledat cesty, jak knihovnám pomoci tématu udržitelnosti a SDGs uchopovat a pracovat s nimi ve vztahu ke svým aktivitám a čtenářům.</p> <p>Do realizace byli zapojeni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Michal Broža za OSN

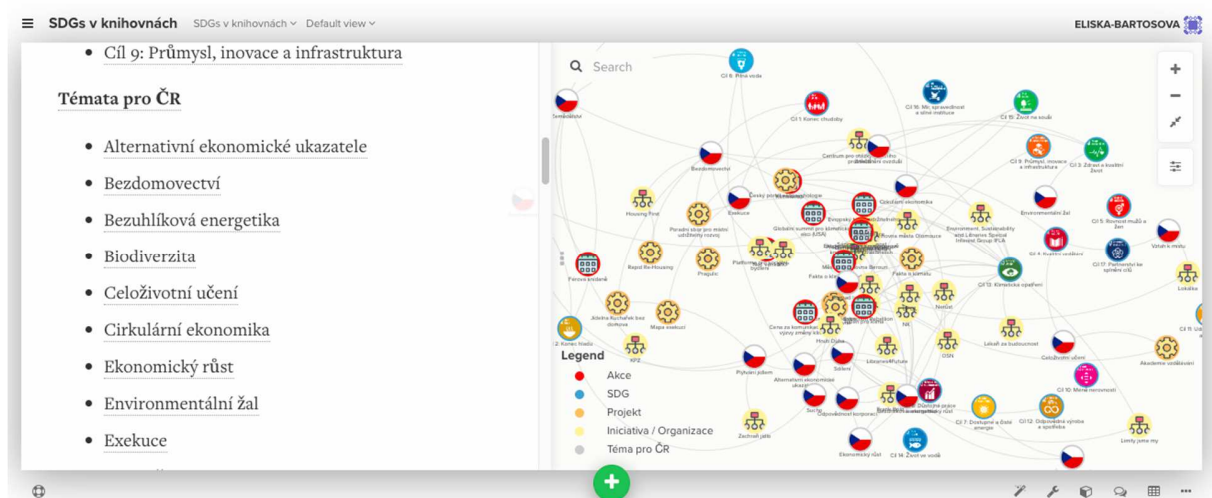
	<ul style="list-style-type: none">• skupinka knihovníků a knihovnic, která se průběžně rozrůstala o nové členy a členky (z původních 3, kteří se zúčastnili na úvodní schůzky na cca 10, kteří jsou v době uzavírání projektu aktivně zapojeni do pokračující práce skupiny)• další externí partneři: zástupci MŽP, Centra pro otázky životního prostředí, Fakta o klimatu (sdružení akademiků), Učitelé za klima (neformální skupina učitelů)• tým projektu CIDES
Kontakt na partnera projektu - podpořená knihovna	Lenka Prucková, pruckova@kmol.cz Katka Nekolová, Katerina.Nekolova@nkp.cz Michal Hokynek, mic1hal@gmail.com Olga Slowik, olga.slowik.olga@gmail.com Ondřej Hudeček, ondrej.hudecek@mlp.cz Jan Juráš, jan.juras@kni-h-st.cz Michal Broža, broza@un.org

Charakteristiky podpory v Akcelarátoru	
Příjemci podpory	Primární: Knihovníci a knihovnice (sít' knihoven ČR využitelná pro šíření povědomí o udržitelnosti a SDGs) Další: uživatelé knihoven
Zaměření podpory	Podpora ovlivňující společnost a prostředí
Rozsah podpory	Předání impulsu od OSN knihovnám a poskytnutí podpory pro vznik a spolupráci skupiny knihovníků a knihovnic v propojení s dalšími externími partnery se zaměřením na SDGs (aktivní networking, využívání vlastní sítě kontaktů, setkávání s cílem brainstormingu, organizace setkání formou World Café, apod.) Organizace semináře na téma 13.cíle SDGs pod názvem "Knihovny a klimatické změny." Příprava Metodického centra pro udržitelnost v knihovnách související se vznikem Pracovní skupiny pro Udržitelnost v knihovnách a podpora rozjezdu jejich činnosti. Délka spolupráce v akcelarátoru - cca 12 měsíců.
Dosah podpory	Celá ČR
Inovační prvky podpory	<ul style="list-style-type: none">• Propojení knihoven s externími partnery (OSN, MŽP, Centrum pro otázky životního prostředí)• Vlastní téma udržitelnost jako nové téma, s nímž dosud knihovny (až na drobné výjimky) nepracovaly.

Typy výstupů	<ul style="list-style-type: none"> - Výstup ze setkání organizovaného formou World café na téma, jak by knihovny mohly aktivně podporovat cíle udržitelnosti - potenciál a bariéry - Metodické centrum pro udržitelnost v knihovnách (proto-web) - Seminář Knihovny a klimatické změny
Udržitelnost a návaznost	<ul style="list-style-type: none"> • Skupina má zájem na tématu dál pracovat, rozvíjet Metodické centrum a nabízet knihovnám aktivity směřující k naplňování SDGs i po skončení podpory akcelerací z projektu CIDES. • Připravuje se blok na největší tradiční konferenci Knihovny současnost 2020i a <i>Udržitelnost</i> jako komunikační téma knihoven pro rok 2021. • Téma udržitelnosti, odkazy na aktivní roli knihoven při naplňování cílů udržitelnosti jsou obsaženy v návrhu Koncepce rozvoje knihoven na další období.
Přenositelnost	Metodické centrum připravuje informace, obsah a aktivity pro celou síť knihoven v České republice.

KUMU mapa témat SDGs

<https://kumu.io/cides/sdgs-v-knihovnách>

Průběh podpory v Akcelerátoru	
Aktivně zapojení stakeholderi	OSN, MŽP, Centrum pro otázky životního prostředí, Fakta o klimatu, Učitelé za klima, knihovníci a knihovnice
Využité metody	<ul style="list-style-type: none"> - World Café - networking - seminář - tvorba webu

<p>Využití sady metodických karet LibDesign Social?</p>	<p>Ze sady metodických karet LibDesign Social byly využity tyto metody:</p> <p>Sbírejte nápady</p> <ul style="list-style-type: none">metoda brainstormingu byla použita několikrát, například pro hledání možných rolí knihoven. <p>Inspirujte se</p> <ul style="list-style-type: none">metodické centrum aktivně vyhledává a knihovnám nabízí inspiraci z ČR i ze zahraničí. <p>Spusťte kampaň</p> <ul style="list-style-type: none">v době uzavírání projektu je v přípravě celorepubliková kampaň knihoven v roce 2021. <p>Založte zájmovou skupinu</p> <ul style="list-style-type: none">vznikla pracovní skupina Udržitelnost v knihovnách ze zájemců o téma, která je otevřená novým členům. <p>Lobbujte</p> <ul style="list-style-type: none">téma udržitelnosti, odkazy na aktivní roli knihoven při naplňování cílů udržitelnosti jsou obsaženy v návrhu Koncepce rozvoje knihoven na další období, kterou schvaluje vláda. <p>Sdílejte</p> <ul style="list-style-type: none">metodické centrum sdílí informace, materiály, obsahy, dávané zdarma k dispozici jinými organizacemi,metodické centrum se spojilo s iniciativou Učitelé za klima, s níž sdílí tabulku expertů, které je možné zvát na besedy. <p>Zapojte stakeholdery</p> <ul style="list-style-type: none">v rámci práce metodického centra jsou průběžně oslovováni a zapojováni další stakeholdeři, zejména z řad organizací, které se tématu dlouhodobě věnují s cílem sdílet zkušenosti, nalézt a podpořit možné synergie.
<p>Faktory úspěchu podpory</p>	<ul style="list-style-type: none">Spolupráce s OSN a dalšími externími expertyFakt, že se tomu věnují mezinárodní knihovnické asociace (je na co navázat a jak obhájit, že toto téma do knihoven patří)Osobní zaujetí členů pracovní skupiny, kteří se tématu věnují i ve svém osobním životě a přináší impulsy zvenku
<p>Bariéry průběhu podpory</p>	<ul style="list-style-type: none">Šířka tématu, jde to těžko uchopit a ohraničit, souvisí víceméně všechno se vším.Obtížnost tématu po stránce znalostní.Kontroverzní vnímání některých aspektů tématu společností.Kapacity v knihovnách (věnovat se úplně novému tématu/tématům a kapacity ve smyslu vědomostí pracovníků knihoven)
<p>Nejvýznamnější zjištění a dopady</p> <p>“Už jsme dokázali”</p>	<ul style="list-style-type: none">Na seminář Knihovny a klimatické změny dorazilo přes 30 účastníků a účastnic z knihoven.Na konferenci Knihovny současnosti 2020 je plánován celý tematický blok na téma udržitelnost.

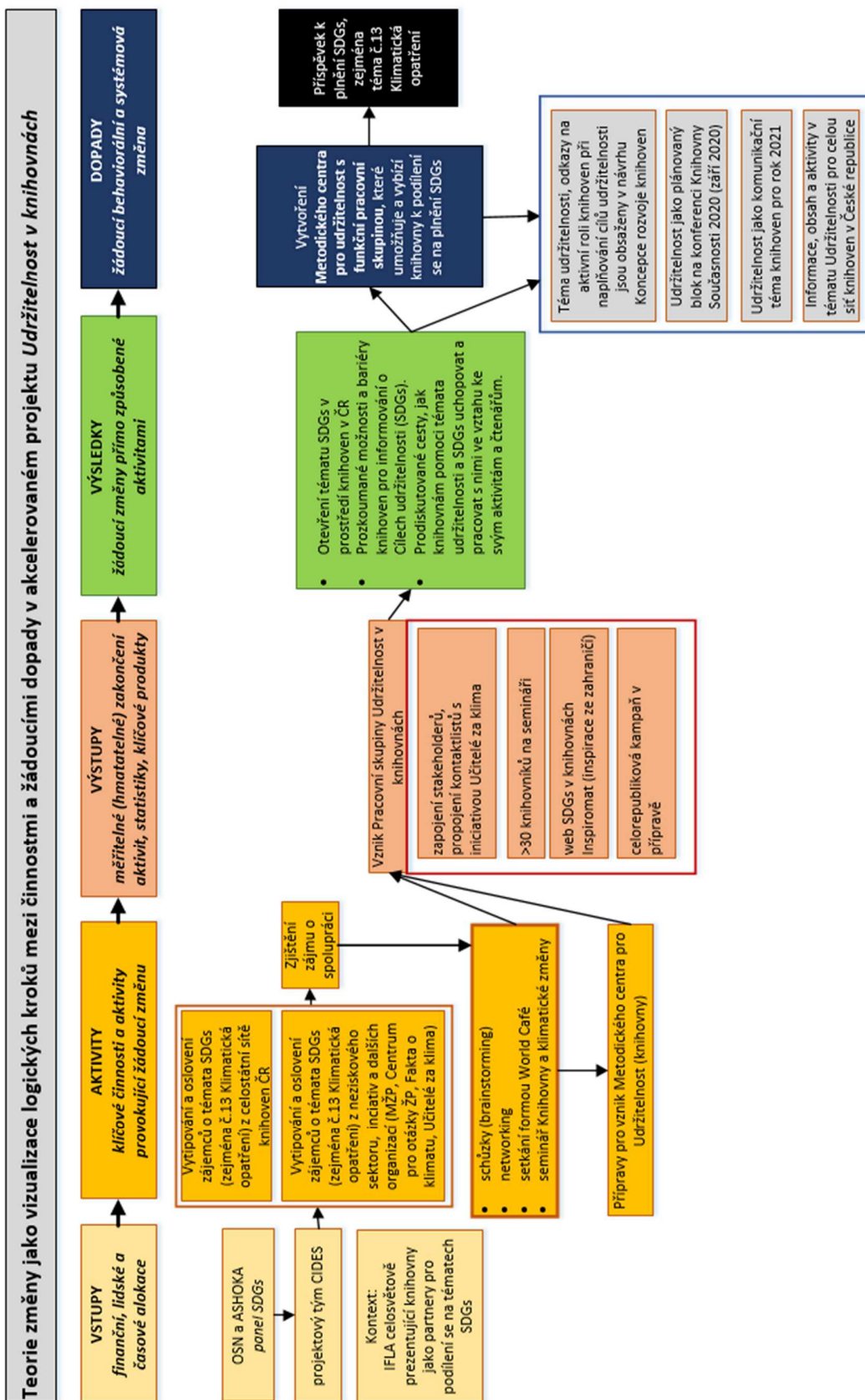

	<ul style="list-style-type: none">• Bylo přislíbeno, že komunikačním tématem knihoven pro rok 2021 bude téma <i>udržitelnosti</i>.• Odkazy na aktivní roli knihoven při naplňování cílů udržitelnosti jsou obsaženy v návrhu Koncepce rozvoje knihoven na další období.• Byl spuštěn proto-web metodického centra.
--	--

Zpětná vazba a Lessons learned	
Způsob předání výstupů	<ul style="list-style-type: none">• online proto-web metodického centra• prezenčně seminář Knihovny a klimatické změny
Lessons learned	<ul style="list-style-type: none">• Má smysl si to zúžit - metodické centrum pracuje hlavně s tématem klimatu (SDG 13), přičemž je si vědomo a neztrácí ze zřetele propojení s dalšími cíli.• Organizací a iniciativ, které se tématu (jednotlivým cílům SDGs) věnují, je velké množství, zpravidla mají chuť s knihovnami spolupracovat, má smysl hledat a posilovat synergie.

Aktualizovaná teorie změny

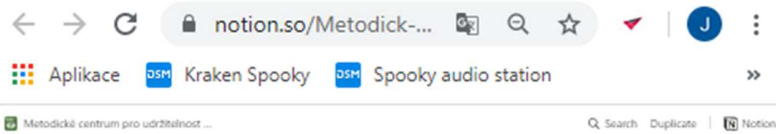
Teorie změny byla využívána jako nástroj podporující (závěrečné) vyhodnocení akcelerace. Obsahuje mimo tradičních komponent zhodnocujících logickou linku akcelerované intervence i výsledky (šedou barvou v modrém rámečku), kterých již bylo dosaženo, nebo jsou plánovány a připraveny v návaznosti na akceleraci.

Fotogalerie

Foto ze setkání pracovní skupiny v sídle OSN, 15.10. 2019

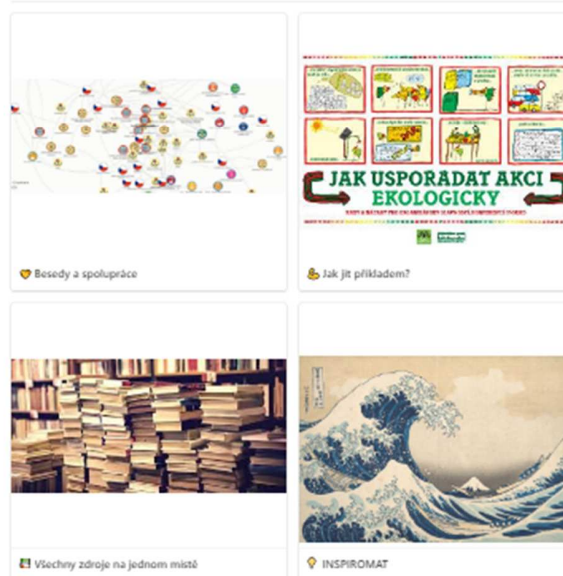

Metodické centrum pro udržitelnost v knihovnách

Rozcestník informací a zdrojů k tématům udržitelnosti se speciálním důrazem na cíl 13 Klimatická opatření. Jakekoliv komentáře, přání, podněty pište na bartosova@kisk.cz. Těšíme se na ně.

Jak začít a co dál?

Tipy a triky, jak se tématem udržitelnosti a klimatické změny začít zabývat ve vaší knihovně. Jak přilákat a zapojit další lidi.

Kdo za tím stojí?

(proto-web, stav k 18. 5. 2020)

<https://www.notion.so/knihovny/Methodick-centrum-pro-udr-itelnost-v-knihovn-ch-1735a197f6bc45eb80177d7ff816a0f1>